

Βρυξέλλες, 1 Δεκεμβρίου 2021
(OR. en)

14611/21

AGRI 602

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Ειδική Επιτροπή Γεωργίας / Συμβούλιο
Θέμα:	Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων – Προετοιμασία της συζήτησης του Συμβουλίου

Ενόψει της υπουργικής συζήτησης με θέμα «Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων» στο Συμβούλιο Γεωργίας και Αλιείας της 12ης-13ης Δεκεμβρίου 2021, επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες σχετικό έγγραφο προβληματισμού της Προεδρίας.

Έγγραφο προβληματισμού της Προεδρίας με θέμα «Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων»

Η βελτίωση και η ενίσχυση της θέσης των γεωργών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων αποτελεί σημαντικό στόχο της κοινής γεωργικής πολιτικής, δεδομένου ότι αντιμετωπίζει τη σημαντική ανισορροπία της διαπραγματευτικής ισχύος στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων στην οποία οι γεωργοί είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένοι.

Με βάση τα σημαντικά νομοθετικά μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί για την αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού, με την έκδοση της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές¹ το 2019 και στο πλαίσιο της ΚΓΠ, η στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο» περιγράφει περαιτέρω δράσεις στο πλαίσιο αυτό. Προβλέπει την αποσαφήνιση των κανόνων ανταγωνισμού για συλλογικές πρωτοβουλίες που προάγουν τη βιωσιμότητα στις αλυσίδες εφοδιασμού και βοηθούν τους γεωργούς να αποκτήσουν δίκαιο μερίδιο της προστιθέμενης αξίας της βιώσιμης παραγωγής.

Έκτοτε επήλθαν σημαντικές βελτιώσεις στο πλαίσιο της τελευταίας μεταρρύθμισης της ΚΓΠ και των αποφάσεων που ελήφθησαν σε επίπεδο κρατών μελών στο πλαίσιο της μεταφοράς της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στο εθνικό δίκαιο.

Η **νέα ΚΓΠ** θα ενισχύσει τη θέση των γεωργών στην αλυσίδα εφοδιασμού και θα τονώσει την ανταγωνιστικότητα του αγροδιατροφικού τομέα μέσω της βελτίωσης της διαπραγματευτικής ισχύος. Νέοι κανόνες θα ενισχύσουν τη συνεργασία των παραγωγών, ενθαρρύνοντας τους γεωργούς να συνεργαστούν και παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να δημιουργήσουν αντισταθμιστική ισχύ στην αγορά. Για παράδειγμα, οι γεωργοί (και οι ενώσεις τους) και οι φορείς που βρίσκονται κατάντη των πρώτων αγοραστών θα μπορέσουν να συμφωνήσουν σε ρήτρες επιμερισμού της αξίας που θα επιτρέπουν στους γεωργούς να συμμετέχουν στην εξέλιξη των τιμών στα πιο κατάντη στάδια της τροφικής αλυσίδας. Σε περίπτωση παράδοσης γεωργικών προϊόντων που καλύπτονται από γραπτή σύμβαση ή προσφορά σύμφωνα με τα άρθρα 148 και 168 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013, η καταβλητέα τιμή για την παράδοση μπορεί να υπολογιστεί συνδυάζοντας διάφορους παράγοντες που καθορίζονται στη σύμβαση, παρέχοντας μεγαλύτερη σαφήνεια στους παραγωγούς.

¹ Οδηγία (ΕΕ) 2019/633 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων.

Τα κράτη μέλη της ΕΕ όφειλαν να μεταφέρουν την **οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές** στο εθνικό τους δίκαιο έως την 1η Μαΐου 2021 και να την εφαρμόσουν έξι μήνες αργότερα. Μόλις πρόσφατα, η Επιτροπή δημοσίευσε ενδιάμεση έκθεση σχετικά με τη μεταφορά αυτή, η οποία παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις αποφάσεις που έχουν ληφθεί σε εθνικό επίπεδο.

Η οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές εισήγαγε ελάχιστα πρότυπα προστασίας από αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα αξίας των τροφίμων με στόχο την προστασία των γεωργών, των οργανώσεων γεωργών και άλλων ασθενέστερων προμηθευτών γεωργικών προϊόντων και ειδών διατροφής έναντι ισχυρότερων αγοραστών. Προβλέπει ένα ελάχιστο επίπεδο εναρμόνισης με την κατάρτιση καταλόγου απαγορευμένων αθέμιτων εμπορικών πρακτικών μεταξύ αγοραστών και προμηθευτών στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων. Θεσπίζει επίσης ελάχιστους κανόνες σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της και τους κύριους ορισμούς, καθώς και διατάξεις σχετικά με την επιβολή των εν λόγω απαγορεύσεων και τον συντονισμό μεταξύ των αρχών επιβολής των διαφόρων κρατών μελών. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή να διατηρούν εθνικούς κανόνες που υπερβαίνουν τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές που απαριθμούνται στην οδηγία, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω εθνικοί κανόνες είναι συμβατοί με τους κανόνες για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Οι περισσότερες χώρες της ΕΕ έχουν ήδη μεταφέρει την εν λόγω οδηγία στο εθνικό τους δίκαιο και οι αποφάσεις που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο θα έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην καταπολέμηση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών. Στα πορίσματά της, η Επιτροπή εκτίμησε ότι η μεγάλη πλειονότητα των εν λόγω κρατών μελών υπερέβη το ελάχιστο επίπεδο προστασίας που ορίζει η οδηγία, αλλά ακολούθησε την τομεακή προσέγγιση. Υπάρχουν επίσης διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή των κατηγοριών του κύκλου εργασιών. Τα περισσότερα κράτη μέλη επεξεργάζονται τον κατάλογο των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών της οδηγίας. Όσον αφορά τις αρχές επιβολής του νόμου, τα κράτη μέλη προτίμησαν τις διοικητικές αρχές από τη δικαστική επιβολή. Οι οικονομικές κυρώσεις και τα ασφαλιστικά μέτρα υπερισχύουν ως μέτρα επιβολής.

Μελλοντική πορεία:

Η οδηγία αντιμετωπίζει πολλά ζητήματα που σχετίζονται με την πρόληψη των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων και η νομοθετική πράξη στον τομέα αυτό αποτελεί βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Οι διαφορές στη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο χρήζουν συζήτησης σχετικά με τους λόγους για τις αποφάσεις που λαμβάνουν τα κράτη μέλη και κατά πόσον η τρέχουσα προσέγγιση του καθορισμού ελάχιστων προτύπων θα είναι επαρκής μακροπρόθεσμα, μεταξύ άλλων με σκοπό τη διατήρηση της ενιαίας αγοράς. Τα επόμενα έτη θα καταδειχθεί εάν η εφαρμογή των νέων διατάξεων της ΚΓΠ και της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές είναι επαρκώς αποτελεσματική.

Στον τομέα της διαφάνειας της αγοράς, θα μπορούσαμε να λάβουμε περαιτέρω μέτρα και να βελτιώσουμε τις επιχειρηματικές συνθήκες κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού. Οι προμηθευτές έχουν ήδη τη δυνατότητα, βάσει της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, να αιτούνται και να αποκτούν γραπτές συμβάσεις, οι οποίες καλύπτουν τα προϊόντα του παραρτήματος I της ΣΛΕΕ, καθώς και οιοδήποτε άλλο προϊόν που προορίζεται να χρησιμοποιηθεί ως τρόφιμο και μεταποιείται με τη χρήση προϊόντων του παραρτήματος I της ΣΛΕΕ. Το ερώτημα είναι εάν σε αυτόν τον τομέα χρειαζόμαστε περαιτέρω βήματα και ποια.

Απαιτούνται σαφείς πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση στις αγορές και την κατανομή της προστιθέμενης αξίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων. Σε ενωσιακό επίπεδο, έχουν καταβληθεί σημαντικές προσπάθειες για τη βελτίωση της **κοινοποίησης των τιμών** και, επί του παρόντος, δίνεται έμφαση στην εφαρμογή, όπου τα κράτη μέλη διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη συλλογή δεδομένων. Αυτή η αυξημένη διαφάνεια είναι σημαντική και υπό το πρίσμα των πιθανών συνεπειών του υψηλού κόστους ενέργειας και του κόστους των εισροών για τα γεωργικά προϊόντα και της μετακύλισης της αύξησης των τιμών μέσω της τροφικής αλυσίδας στον τελικό καταναλωτή.

Η αποτελεσματικότητα της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές θα εξαρτηθεί από τη **συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου** των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η πρακτική της αμοιβαίας συνεργασίας μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου θα καθιερωθεί κατά τους προσεχείς μήνες. Η συνεργασία αυτή και η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές θα είναι πρωτίστως σημαντικές για την επιτυχή επίλυση των διαφορών σε επίπεδο ΕΕ. Η συνεργασία θα μπορούσε να είναι ζωτικής σημασίας σε περιπτώσεις κατά τις οποίες τα κράτη μέλη διατηρούν ή θεσπίζουν αυστηρότερους κανόνες για την καταπολέμηση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών σε σύγκριση με εκείνους που προβλέπονται στην οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές.

Το ζήτημα των αθέμιτων επιχειρηματικών πρακτικών αξίζει να συζητηθεί περαιτέρω σε ένα ευρύτερο όπως και σε θεσμικά πλαίσια. Μια πολύτιμη συμβολή σε αυτό αποτελεί η γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με τίτλο «*Προς μια δίκαιη αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων²*», η οποία παρέχει μια ευρύτερη άποψη για το θέμα αυτό. Η γνωμοδότηση, η οποία εκπονήθηκε κατόπιν αιτήματος της σλοβενικής Προεδρίας, επισημαίνει πρόσθετα προβλήματα και παρουσιάζει ορισμένες προτάσεις προς εξέταση.

² <https://www.eesc.europa.eu/el/our-work/opinions-information-reports/opinions/towards-fair-food-supply-chain>

Βάσει του ανωτέρω οριζόμενου πλαισίου, οι υπουργοί καλούνται να διατυπώσουν τις απόψεις τους ως προς τα ακόλουθα ερωτήματα:

1) Ποιες είναι οι εμπειρίες σας από τη μεταφορά της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές ή την πιθανή εφαρμογή της; Έχετε ήδη παρατηρήσει αλλαγές στη στάση των διαφόρων παραγόντων της αγροδιατροφικής αλυσίδας εφοδιασμού; Πού εντοπίζετε προκλήσεις όσον αφορά την επιβολή της εθνικής νομοθεσίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές ως προς τη μεταφορά της αντίστοιχης οδηγίας;

2) Θεωρείτε επαρκείς τις υφιστάμενες νομικές διατάξεις της ΕΕ σχετικά με τη βελτίωση της θέσης των γεωργών και των ασθενέστερων προμηθευτών στην αλυσίδα αξίας του εφοδιασμού τροφίμων στο πλαίσιο της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές και της ΚΓΠ; Εάν όχι, ποια περαιτέρω μέτρα απαιτούνται διατηρώντας παράλληλα τον βασικό προσανατολισμό της μεταρρυθμισμένης ΚΓΠ προς την αγορά;